XII-ik évfolyam. 26-dik szám. Köszeg, 1892. junius 26-án.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. *Egyes szám ára 10 kr.* Megjelenik minden vasárnapon.

Szerkesztőség: a táblaház iskola-utczai részében. Kéziratok, levelek s egyéb a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők. *Kiadói iroda:* városkor 81. sz. a nyomdában.

Előfizetési pénzek és reclamátiók a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők. *Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.*

Felhivás előfizetésre.

Julius hó 1-jével uj előfizetést nyitottunk a

„Kőszeg és Vidéke"

czimű hetilap XII. évfolyamának julius—szeptemberi évnegyedére.

Felkérjük azért mindazon tisztelt olvasóinkat, kiknek előfizetése a folyó hó végével lejár, miszerint azt mielőbb megujitani és egyaltal lapunknak uj előfizetőket gyüjteni sziveskedjenek.

A lap előfizetési ára a régi:

Egész évre	*4 frt.*
Fél évre	*2 „*
Negyed évre . . .	*1 „*

Az előfizetési pénzek a „Kőszeg és Vidéke" kiadóhivatalához, Feigl Gyula könyvnyomdájába küldendők.

A „Kőszeg és Vidéke" kiadóhivatala.

Szerkesztő kerestetik!

Igen, szerkesztő kerestetik a *Kőszeg és Vidéke* számára, mely lap már a tizenkettedik évfolyamba lépett. Két tanitó, egy anonymus és Kőszegi József látta el e tizenkét év alatt a szerkesztői teendőket elég szerény dijazás mellett, jobbára hazafiságból és — mondjuk — talán inkább személyes ambicióból, miut haszonért.

Két német lap szegődött versenytársául a magyarnak: a *Günser Anzeiger* és a *Günser Zeitung*. Az előbbi régi lapja Kőszegnek, az utóbbi a magyar lappal majdnem egyidejüleg látott napvilágot. Mindkét német lap megél; a magyar tengődik. A magyarnak alig van kétszáz előfizetője és az is nagyobb részt a vidéken. A helybeliek kaszinóban és kávéházakban olvassák és több-kevesebb szakértelemmel kritizálják is — elég olcsón. Nem csoda, ha a szerkesztő, bárki fia legyen is az, megunja a dicsőséget és iparkodik szabadulni a tövises pályától. Anyagi elismerésben nem részesülhet, a szellemi támogatással adósa marad neki mindenki. Megvallhatjuk teljes nyiltsággal, hogy a *Kőszeg és Vidéké*-nek itt helyben alig van egy-két rendes munkatársa, vagy csak tudósitója is. A ki dolgozik valamicskét, az is csak muszájból megyen Minden csekélységért magának a szerkesztőnek kell lótnia-futnia, ha lapjában a megesett dolgokat közölni akarja. Czikk elvétve érkezik. Ilyenekot a szerkesztő egyes-egyedül maga ir, vagy ha — nem lévén kenyérkeresete a lapszerkesztés — megszorul, más lapokból vesz át megfelelő czikkelyeket. Káptalanban eczetes korsónak kellene lennie az ember fejének, vagy legalább ezer forint szerkesztői dijat élveznie az ember fiának, hogy minden nagy és kis ur izlésének megfelelhetne és kisebb-nagyobb megelégedését kinyerhetné. A mieinkhez hasonló körülmények között az állam szubvenczionálja a magyar lapokat, vagy a kulturegyesületek részesitik anyagi támogatásban. Kőszegen a magyar lap „a senki fia". Még a város is inkább falra ragasztatja hirdetéseit, vagy dobszóra bizza, semhogy fizetne a lapba való fölvételért egy pár krajczárt. Nem is csodáljuk ennélfogva, hogy szerkesztőnek való ember nem találkozik. E lap kiadótulajdonosa, mióta a mostani szerkesztő felmondta a szolgálatot, lámpással a kezében keresgélt és futott Pétertől Pálhoz, kinjában még olyanhoz is, a ki soha sem forgatta a tollat. Persze nem talált embert. 120 frt és egy kis perczent kevés az arra teremtett embernek; aki pedig olcsó pénzen szolgálhatná az ügyet, annak nincsen hozzá kedve.

Most bucsut kellene mondanom; de fáj a tudat, hogy a kőszegi magyar lap távaztommal megszünnék létezni. Bucsu helyett tehát kérő szózatot intézek azokhoz, akik abban a tekintetben hivatvák valamit tenni, hogy a magyar lap el ne enyészszék. Én kidöltem a hámból. Jöjjön most más és álljon a placzra. A mi engem illet, én szives készséggel segédkezet nyujtok annak, a ki a lapszerkesztésre vállalkozik. Egy kis ideig még megmaradok most elfoglalt helyemen.

Wittinger A.

Egy-két szó a magyarositásról.

Ha a mai társadalomban körültekintünk, a majd minden téren való haladást elvitatnunk nem lehet. Már elég érett nemzett vagyunk arra, hogy minden életre való, főleg pedig nemzeti ügyeink előmozditását czélzó eszmét örömmel, tárt karokkal fogadunk és igazi honfiui lelkesedéssel gyakorlatilag megvalósitani is igyekszünk.

Ilyen eszme a magyarositásnak ügye!

Az nyilvánvaló tény, hogy szegény magyar hazánk-

TÁRCZA.

Helén.

— Elbeszélés. —

(Vége.)

Leirhatatlan a fájdalom, mi Gyula keblét eltöltő s megfosztá józan eszétől s csak nyögött, mint egy halálra sebzett; majd följajdult emésztő fájdalmában s „csak oda kap, hol fészkel az agy" s szótlanul megy föl a kastélyba.

— As Istenért Gyula, hová mégy? — fuldoklá Helén. Gyula nem szólt; tompán följajdulva folytatta utját.

— Az Isten szerelmére Gyulám, esdekle Helén, hová mégy? jöjj vissza; — de ő utját szilárd léptekkel folytatta s mit tett a boldogtalan? Megkérte Helén kezét és — — — — elutasitották.

Ez annyi volt, mint az ut kifelé s elhagyni boldogsága fészkét. Iszonyu; reltenetes! Néhány percig megkövülten állt; azután egyenesen szobájába rohant, csekély holmiját fölszedve, nyakába vette a világot s megindult a fájdalmas kereszt utján a szenvedések örvényébe; s azután őrületes gyorsasággal sietett boldogsága tanyája felé a rózsalugasba.

Dél volt éppen, midőn Helénnel találkozott a rózsalugasban, amint ő mereven maga elé bámult. Gyula megpillantásánál, hogy utra készült, annak lábaihoz omlott. Nem sirt, nem zokogott; de a véghetetlen fájdalom meglátszott gyönyörü arczán. Gyula felemelé őt és azután egymás keblén sirtak sokáig keservesen. Még egy búcsu-csókot — és azután távozni készült e szavakkal: „ne felejts el", midőn a gróf dörgő hangja hallatszott hátuk mögött.

— Megáljon uram! — s egyenesen Gyulának tartott.

— Ön elrabolta házunk nyugalmát, s most jó emléke helyett fájdalmat hagyott hátra; maradjon ön, — — — s ha legalább meg leszünk fosztva drága leányunktól, legyen egy gyermekünk, kiről tudjuk, hogy legközelebb áll leányunkhoz s a mi szivünkhöz. Legyen ön gyermekünk. A gróf ezen szavait könyüje zápora mosta el s érzelemtől reszkető karjaiba ölelte a szerető szivekot — — —

* * *

Napok multak, évek teltek. Hejh! de sok változáson ment át az ősi fészek. Gondos kéz nem ápolgatott, nem rendezkedett. Ott van az eltemetve, távol innen a Carmeliták szigoru rendjében. Innen is folyvást rossz hirek érkeznek, hogy Angelica ujoncz-nővér nem akarja a fátyolt fölvenni: két év és hat hónap alatt. Azt az egy szót, mikor hozzá, a sorvadozóhoz jönnek ápolni a nővérek, az egyet komoran, érczes hangon rebegi el: „Memento mori!" s azontúl a szó elhal ajkain; a szem folytatja nyugtalan mozgásait; a szív hevesebben lüktet majd ismét fehér lesz, sápadt, midőn álom nyomja el. Az ápoló nővérek szánják szegény társnőjüket, amint szenved, midőn álmaiban Gyuláját hivja magához; karjait kiterjeszti, könyörög atyjának, kéri anyját, hogy vigyék el innét.

— — — — — — — — — — — —

Az öreg gróf — most valóban öreg; a kinos szenvedések megöszitették — levelet kapott a priornőtől, melyben értesiti, hogy az ujoncz-nővér a fátyolt nem vette föl. Szenvedésein megkönyörülve, a szentséges atyához folyamodott, ki a grófot terhes fogadása alól föloldozta, s most elvihetik ezen és ezen a napon.

Nem is kellett több. Tilkon készült az öreg gróf elutazni. Végtelenül boldog volt. Este, a levél vétele után behivatja szobájába Gyulát s tudatja vele, hogy vidékre rándulnak, szoros meghivásuk van, melyet visszautasitaniok nem szabad.

A gróf mindent óvatosan elvégezve, utra keltek s pár napi ut után egy magányosan álló, zárdaszerü épületnél állapodtak meg.

Kiléptek a kocsiból. Gyula meglepetve kiáltott föl: „A Carmeliták kolostora!" s tántorogva lépett be a kapun. Jobbra egy folyosó, oldalt a betegszobában feküdt a szép szüz halálsápadtan.

Egy ápoló által vezetve beléptek a cellába; nem sok kellett a kutató tekintetnek; ott feküdt Helén betegen, halványan, halálos ágyán.

Az orvos — ki szintén jelen volt — az érkezőket visszatartotta az ágytól. Sulyos lázálomban fekszik s ha bántják vagy fölkeltik, ki tudja nem-e okozná halálát.

Csüggedten szomoruan vonultak félre, midőn Helén megszólalt.

Atyám, jó szülőim, drága Gyulám — s itt görcsösen fonódtak öszes karjai — még egyszer boldog leszek. Egy idő mulva ismét folytatá:

Két év s nem leszek; a szülői szeretet és te édes Gyulám ápoljátok siromat — itt a beteg összerezzent; homlokán veriték gyöngyözött, többször kiáltani akart, mintha a jövőt takaró ködöt akarná eloszlatni. Most elfehérült szemeit kinyitá — s tovább folytatta:

Gyulám, kápolnát épitess sirom fölé; te lész, ki utolsó lakójaként fog beköltözni; remete lész melleltem.

A beteg azután verejtéktől lepett homlokkal, kipirult arczczal, mintegy üdvözülten kezeit mellére tevé, — alig halhatoan hörgött.

Az orvos nyomban ott termett; hiába vette elő kuráit, kiszenvedni látszott; megtört szemei mereven bámulták a jelenlevőket; inádzoztak, hogy békésen

ban duló egyenetlenségeknek anomáliáknak oka: a sok nyelvüség. Az olyan állam pedig, hol sok idegen nyelv van használatban, bátran ki merem mondani, hogy erős és konszolidáit soha sem lehet. Állitásom támogatására az egyes államok történetéből elég érvet hozhatnék fel, azonban csupán a jelen korra kivánok utalni. A legtöbb állam belátta ezt, a kiknek szemei pedig még eddig ki nem nyiltak, a tapasztalatok hatása alatt kényszerülnek belátni.

Soha nagy államférfiu, pozitiv politikus nem létezett, kinek fő, nemzetfentartó axiómáját ne az egységes nyelv elvének kérlelhetetlen keresztülvitele képezte volna. . . Tekintsünk csak a nem régen végbement gyászos történelmi eseményre, Lengyelország feloszlására. Vajjon elég volt-e az ország egyes részeinek, a vajdaságoknak egyes országokhoz való puszta annektálása? Megelégedtek e a poroszok vagy az oroszok ezzel? Nem erőszakolták-e mindenütt az okkupált részekre az anyaország nyelvét, ha kellett drákói szigorral, kancsukával? Miért? Mert ennek szigoru keresztülvitele nélkül a Poroszországhoz csatolt rész soha — porosz, az Oroszországhoz csatolt pedig soha orosz nem leendett, hanem maradt volna — lengyel.

Lengyelország szerencsétlen bukásán sajnálkozni tudok, de politikai tekintetben, nemzeti szempontból itélve meg a dolgot, a lengyelek poross- és oroszositásának tervét csak helyeselni tudom.

Minden nemzetnek meg van a joga, hogy létét biztos alapokra épitse, s emberi számitás szerint oly szilárddá tegye, hogy daczolni tudjon századok és ezredek viharával. Ez természetes! Már pedig ha az államoknak meg van ezen joguk, miután jog és kötelesség korrelativ fogalmak, önként következik, hogy az államoknak minden a lét biztositását és megszilárditását czélzó eszköz felhasználása kötelességük is. Minthogy pedig erre nézve a legbiztosabb eredményü eszköz a nyelvnek egységessé tétele, kötelessége minden államnak az eszköz keresztülvitelere, ha kel, szigoru törvényekkel és rendszabályokkal gondoskodni.

Mit szóljunk hazánkról hol annyi a nemzetiség? Biztositható-e a magyar nemzet léte — ujabb századokra, tán egy uj ezredévre a nyelvegység nélkül? Kár, hogy nálunk e politikára a vezető közegek csak későn jöttek, de bála a gondviselésnek, hogy saját kárunkon okulva, mégis végre rájöttünk! . . . E tekintetben szépen megalkotott törvényeink vannak de mit használnak? Lári-fári az egész, ha törvényünk csak holt betü, melynek érvényt szerezni, melyet teljességében, a legnagyobb szigorral keresztülvinni senki nem tud vagy nem akar. És miért? Hogy senkinek kellemetlenséget ne okozzunk, hogy meg ne bántsuk se orosz, se ruthén, se szász, se vend, se horvát, se tót testvéreinket! . . . Ily türelmes politikával pedig semmire sem megyünk. Ha a kormányférfiak már évtizedekkel azelőtt szigoruan keresztül igyekeztek volna vinni a magyarositás politikáját, ma más volna a helyzet szignáturája! A mi csak ez ügyben történt, az mind a legutóbbi időben történt.

Ha az e téren ujabban történt s történő mozgalmakat komoly kritika alá veszszük, egész valónkat a hazafias örömmek forró érzete hatja át, mert nagyon sok örvendeteset van alkalmunk tapasztalnunk.

Jól esik konstatálnunk, hogy a magyarositásnak bajnokai legtöbb helyütt igazi honfiulelkesedéssel karolták fel az ügyet. Lelkeseidésük előtt mi sem tünt föl lehetetlennek, semmi akadály legyőzhetetlennek. Elmondhatjuk, hogy a magyar szellem- és nyelvnek az ifju szivekben elhintett magva rövid évtizedek mulva a várt gyümölcsöt meg fogja teremni.

Mig azonban sok helyütt a magyarositásnak szent ügye dicsérendő buzgalommal folyik, addig számos vidéken kárhoztatandó tétlenséget, érzéketlen közömbösséget tapasztaltunk ez ügyben. Sok vidéken a magyarositási eredményt feltüntető statisztikai adatok nagyon szomoruak, ugyszólván alig történt valami, a különféle ajkuak még mindig ott állanak, hol évtizedekkel századokkal ezelőtt.

Mi ennek az oka?

Azt készségel elismerjük, hogy a magyarositás nagyon kényes ügy, sok szigoruságot, még több megfontolást igényel és mert roppant akadályokba ütközik, a nyelvükhöz, szokásaikhoz csökönyösen ragaszkodó idegen ajkuak részéről, egyszerre keresztülvinni nem lehet. De tenni mégis csak többet lehetne és kellene is ez ügyben! Mindig csak egy lépést próbáljunk tenni. (de ezt el ne mulasszuk) s az eredmény csalhatatlanul fog jelentkezni. Annyi bizonyos, hogy ehhez hosszu évtizedek munkája kell, de ha az első lépés megtevésére is restek vagyunk, — akkor a „nyelvegység“-ről, a magyar géniusz általánossá tevéséről ne is álmodozzunk! Ha folyton csak ajkainkon lebeg a magyarositásnak szent ügye kezeinket keresztbefonva mitsem teszünk, ez esetben csak haszontalan illusióban ringatjuk magunkat, melyeknek semmi gyakorlati értékük! . . .

Tegyük csak mellünkre kezeinket s valjuk be, hogy az illetékes közegek (papok és tanitók) közül sokan a magyarositástól ugy felnek, mint a darázsfészektől. Bezzeg bele nem nyulnának a világért sem. Pedig elvégre, ha igazán szivükön feküdnék a magyarositás ügye, egy-két csipéstől nem kellene tartaniok, vagy pláne meghátrálniok.

Az országban nagyon sok a népszerü ember. Nehogy azonban félremagyaráztassam, körül kell irnom, hogy csekélységem kiket is ért népszerü emberek alatt. Nem csupán a szó szoros értelmében vett, ugynevezett „népszerü“ embereket, hanem mindazokat, kik műveltségüknél, helyzetünknél, társadalmi állásuknál fogva arra hivatvák, hogy szerepet játszszanak, kikre mindezen felsorolt előnyöknél és prerogativáknál fogva a nép hallgat, kiknek szavaira a lakosok és polgárok sokat adnak, kik iránt teljes bizalommal és odaadással viseltetnek, s a kikért akár a tüzbe mennének. Az ilyenek lehetnének legtöbbet!

Használják fel az ilyen emberek népszerüségüket a magyarosodásnak előmozditására. Világositsák fel az embereket arról, hogy illő és hálás dolog, hogy amely országnak a kebelében a napvilágot megpillantották, amelynek levegőjét szivják és kenyerét eszik — annak nyelvét annyira elsajátitsák, hogy beszéljék, vagy legalább is értsék. Magyarázzák meg, hogy a puszta honfiui érzelem nem elég, mert nem érzelmében — hanem „nyelvében“ él a nemzet! Kölcseyként: „A haza, nemzet és nyelv három egymástól elválaszthatatlan dolog, a ki ez utólsóért nem buzog, a két elsőért áldozatokra kész lenni nehezen fog.“ A ki tehát a szép, zengzetes magyar nyelvet nem beszéli vagy legalább is nem érti, — az jó, a haza oltárára „készségesen áldozatot hozó“ honfiu nem is lehet. — Hogy is birhatna az olyan a haza sorsa iránt érzekkel, ki annak öröm-, vagy panaszszavát nem érti? . . . Igen, mindezt meg kell értetni az idegen nyelvüekkel!

Attól tartanak tán hazánk népszerü emberei, hogy ha egészen idegen ajku népek között ezeket megkisérlik, — elvesztik népszerüségüket? És ha elveszitik is??

A népszerüség magában véve neni lehet czél. Minden jó hazafinak azon kell lennie, hogy ezt annyiramennyire megszerezze, de ha már meg van, neni szabad megállapodnia, szerzett babérain megnyugodnia, hanem azt magasztosabb dolgok, nemzeti ügyek előmozditására eszközül kell felhasználnia. A népszerüség tehát ne legyen merő személyi érdek kivitelére szolgáló eszköz.

(Vége köv.)

HIREK.

— **Kinevezés.** A magy. kir. igazságügyminiszter Stúr János kőszegi lakos ügyvédjelöltet, dr. Stúr Lajos helybeli ügyvéd testvéröcscsét a magyar-óvári kir. járásbiróséghoz aljegyzővé nevezte ki.

— **Kapuzárás.** Majdnem összes tanintézeteinkben befejezést nyertek a vizsgálatok. Csupán az ág. evangelikusok iskolájában, hol e hó végével zárnak és a katonai alreáliskolában, hol julius 15-én rekesztik be az évet, nem végeztek még. Az ünnepélyes évzárás a polgári iskolában ma, a gimnaziumban és a kath. elemi iskolákban pedig a jövő kedden megy végbe.

— **Főispáni jubileum.** Szt-mártoui Radó Kálmán Vasvármegye érdemteljes főispánjának 10 éves jubileumi ünnepét julius hó 10. és 11-én tartják meg Szombathelyen.

— **A dalestély** a mult vasárnapon végre meg volt tartható és minden tekintetben kielégitette a nagyszámu közönséget. A dalosok derekasan oldották meg feladatukat; vigan szólt a zene, s folyt késő éjelig a táncz. Szép volt és teljesen sikerült a tüzijáték is. Ezuttal fölemlitjük, hogy a sörház egy épületrészét mulatságra alkalmas fedett helyiségé fogja átalakitattni a város, hogy az ott mulatozó közönség esőben is kitarthasson és ne kelljen unos-untalan a mulaságokat elhalasztani. Ez már régibb terve a városi uraknak is most akarják megvalósitani.

— **Templomépités.** A templomépitésnél ujabban nehézségek merültek fel a szükséges épitési anyag beszerzése körül, de a munka mindamellett szépen halad előre. A délkeleti hosszfal 10 méternyire nyulik fölfelé és rajta az ablaksor teljesen hibontakozik, habár még ivezet nélkül. A belső támoszlapoknál azonban már lassabban folyik a munka. Ott ugylátszik kevés a munkaerő.

— **A törvényszéki elnök Kőszegen.** Mult számunk azon hirébe, hogy a szombathelyi törvényszéki elnök Kőszegen járt, kellemetlen tollhiba csuszott be. Ugyanis: Laky Kristóf, a mostani törvényszéki elnök neve helyett az előbbinek a nevét irtuk — el merjük moudani — nem tudatlanságból, hanem csupán emberi tévedésből.

— **Halálozás.** Szombathelyen e hó 22-én meghalt Königmayer Károly választott tribuniczi püspök, székesegyházi olvasókanonok, Kelcz-Adelffy-féle árvaházunk főgondnoka. A boldogult az egyházmegye legtekintélyesebb papjai közé tartozott, a ki osztatlan tiszteletben részesült nemcsak paptársai, hanem mindazok részéről, a kik előkelő modorát és nagy műveltségét ismerték. Ránk kőszegiekre nézve annyiban emlékezetes, a mennyiben pályáját nálunk kezdte az árvaházban felügyelői minőségben, s 1861-ben kerületünket az országgyűlésen képviselte. Boldogult Szabó Imre püspöknek benső barátai közé tartozott, ki püspökségre jutása után sietett régi barátját és ez arra egyébként is érdemes férfiut a székesegyházi egyik stallumba emelni. Mint kiváló szónok ismeretes volt különösen Zalamegyében, melynek középpontján mint buzgó lelkipásztor működött. Alig volt nevezetes alkalom, a midőn Königmayer kiváló szónoki képességét a város és megye igénybe ne vette volna. Emlékezetes még most is a zalamegyeiek előtt 1876-ban a haza bölcse és Zalavármegye kiváló szülötte, Deák Ferencz felett tartott emlékbeszéde, a melyet már mint székesegyházi kanonok tartott ugyan, de a melylyel hallgatóit a könyezésig elragadta. Szónoki ismert képességei a sárváriaknál még emlékezetben levő jóhirneve arra inditották e kerületet, hogy 1881-ben a kerület országgyűlési képviseletével megbizzák. Ez időtájban esik a szombathelyi püspöki szék megüresedése, a mely-

---

hagyja el földi porhüvelyét, midőn a néma csendben e szók hallatszottak alig hallhatóan: „Gyulám, egy bucsucsókot.“

Az alélt Gyula, mintha villám érte volna — ugrott fel e szavakra s a gyászos viszontlátás fájdalmas üdvözletét csókolá kedvese ajkaira. Túl volt a veszélyen. Az orvos megengedte a beszélgetést s azért feszült figyelemmel várták ébredését. A beteg eszmél, lázálmából ráborult kedvesének egy boldog sikojjal esik karjaiba, az atya pedig örülten csókdossa verejtékes homlokát s kezeit. Megható jelenet. Könyezve vonultak félre az ápolók és maga az edzett szivü orvos.

Mondanom sem kell, hogy Gyula a leghivebb betegápoló lett. Soha egy pillanatra sem távozott kedves betegétől, ki napról-napra jobban érezte magát.

Helént az orvos két hét mulva felépültnek jelenté s elbagyhatá a zárda falait. Tüstént elutaztak. Az anya, kit időközben gyengéden értesitettek a dolgok állásáról — repeső örömmel, boldogan zárta karjaiba, rég nem látott, szeretett gyermekét. Mily megható jelenet volt e viszontlátás.

* * *

Egy szép őszi napon arra virradt a grófi család, hogy Hymen istenasszony tanyát ütött boldog körükben.

A gróf, kit e néhány év szenvedései megöszitettek, remegő kézzel adta áldását a boldog párra.

— Isten tanum, hogy legjobb szivvel adom áldásomat kötendő frigyetokre, mert szégyent, tudom nem vall ősz fejem; a legnagyobb boldogság kösse össze szerető sziveteket s legyetek ezentúl is szerelmes gyermekeim.

Az ezentul következő időt csendes boldogságban töltötték a szerető szivek; csak Helén mellbetegsége aggasztotta a család tagjait.

* * *

Két év mult el ismét a fent leirt események óta. Fájdalmas idő volt, a kín megmérhetetlen nagyságával.

Helén — — — nincs többé, elköltözött a boldogok honába.

Kivánsága szerint a temetési szertartás a legnagyobb egyszerüséggel ment végbe. Az a pap, ki egyedül áldotta meg frigyüket, egyedül végezte a gyász-szertartást is.

— — — — — — — — — — — —

Elhangzott a „de profundis“ bús melódiája. A hazatért kiséret rég nyugalomra tért, mig a boldogtalan család imádkozott a park egy rózsa-lugasa melletti sirdomb előtt — s ez lett a búcsu-járó hely.

Nagy idő tünt ismét a semmiségbe. A grófi kastély végrendeletileg: „Szegények háza“ lett s látni lehet, délben s este az aggok hosszu sorát, amint imádkozni mennek a kápolnába, gyász-dalokat énekelve. Egyik-másik betér a remete lakba, mely a rózsa-lugos helyén emelkedett; a kik kérik, elmeséli azoknak az ősz remete ama „nefelejts“ virág történetét, melyet ereklyeként hordoz kebelén.

Egy reggel a szegényházi felügyelő belép a remete lakba, s ott találja hanyat fekve, szalma kötegén, az ősz férfit, kereszttel kezében.

Végrendeletileg semmit mást nem hagyott, mint egy verset, melyet máig is megőrzött a hálás kegyelet. Sirja, mint a grófi család többi tagjaié a kápolnában van, szerettei között.

S ha most az idegen belép a kápolnába, öt sirkövet lát; megáll a szem a legdiszesebb kövön s e verset olvassa:

„Lent a csendes néma sir ölében,
Örök álmod alszod szép ara;
Veled tünt le siron túl is bived,
Boldogsága, örömcsillaga.
Példányképe a női erénynek,
Áldozatja ármány szenvedélynek.
De emléked élni fog e kebelben
Amig el nem olt a fájdalom . . .
Addig is lengjen béke felettem
S béke feletted, kedves angyalom!“

W. E.

Komoly szó a nőkhöz.

Egy nagy souper, pár fényes aranykarika kicserélése, számtalan jókivánat — ezzel kezdődik meg a nő életének legbájosabb korszaka. Következik néhány borzasztó hét a divatárusnők, varrónők hatalmaskodó kezei közt, melyekben üde oázisként csillan fel az a pár pompás est, mikor két ember bizalmas beszélgetés közt kiváncsian és remegve kutatja egymás gondolatait s lelkük legtitkosabb rejtekeibe igyekezvén behatolni az elhatározó nagy esemény előtt, örvend a jó s bánkodik a kevésbé kivánatos jellemvonások felett. S azután az a bűbájos, titokteljes, izgatott nap, ártatlan fehér ruhájával, ünnepélyes szinezetének hatalmas varázsával az esküvel, mely egyik oldalról lesütött szemmel, a fátyolos jövő iránti bizalmatlansággal moudatik el, mig a „mindenség ura“ ajkairól a tudás biztonságával hangos, csengő hangon szál az égnek! S ismét a nagy evés, szellemes és kevésbé szellemes tósztok, forró ölelés, a a siró mama és a büszke apa részéről — s a férj karjára vevén kis feleségét, most már elvitázhatatlan tulajdonát, elviszi magával. A leány életének legédesebb, legköltőibb időszaka bevégződött

S aztán?

A leány, kit eddig csak kényeztettek, becéztek, ki jóformán soha nem gondolkozott a társadalom és em-

nek ujra való betöltésénél az irányadó körök azonnal Königmayerre gondoltak. Ettől ugyan elesett, de kárpótlásul püspöki czimet kapott. Szombathelyen is ismerte és kedvelte mindenki Königmayert; szerették a világiak is, a kiket előzékenységével, képességével mindenkor a maga részére tudott megnyerni. Tavai mutatta be Nagy-Mária-Czelben aranyáldozatát; azóta azonban ugylátszik régi betegsége gyorsan haladt előre, és e hó 22-én paptársai és nagy számu előkelő rokonai szomoruságára a boldogok hazájába költözött. Tegnap tették Szombathelyen a székegyházi sirboltban örök nyugalomra.

— **Jó Izlés**. Már jó idő óta diszlenek a város különböző helyein fris táviró-oszlopok. Nem tettünk róluk említést, mert azt hittük, hogy tévedésből kerültek oda és a soproni posta- és távirda-igazgatóság rendeletéből majd méltóbb helyre jutnak. Csalódtunk. A girbe-görbe és csak ugy sebtibeu lehámozott oszlopok most is ott állanak kitüzött helyeiken, fennen hirdetve a soproni pósta- és távirda-igazgatóság jóizlését.

— **Kéménytűz.** Mult csütörtökön, ugy negyed tizóra tájban este, kéménytűz ütött ki a táblaház egyik földszinti lakásában. A nagy füstöt és későbbb a ki-kinyuló lángnyelveket többen észre vették és csakhamar csődület támadt az utczán. Félórai égés után sikerült csak a tüzet néhány allarmirozott tűzoltó segélyével a kéményseprőnek eloltani s igy minden nagyobb bajnak elejét venni.

— **Halálozás.** Szép János magányzó e hó 19-én elhunyt. A család által kibocsájtott gyászjelentés magyar szövege igy hangzik: Alulirottak fájdalomtelt szivvel jelentik a felejthetetlen férjnek, szeretett atyának és ipának, Szép Jánosnak, folyó évi junius hó 19-én este 7 órakor, hosszu szenvedés után életének 64. évében történt gyászos elhunytát. A szeretett halottnak tetemei folyó évi junius hó 21-én délután 5 órakor fognak a helybeli sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Kelt Kőszegen, 1892. évi junius hó 20-án. Özv. Szép Jánosné szül. Koczor Rozina, mint neje. Szép Rezső, pozsonyi lyceumi tanár mint fia. Szép Rezsőné, szül. Jandó Gizella mint menye.

— **A Vasmegyei Kör közgyülése**. A budapesti Vasmegyei Kör a mult hét folyamán tartotta a szünidő előtt utolsó közgyülését, melyen a tisztviselők Esső Imre elnökkel élükön egyenként tették meg jelentéseiket a kör eddigi működéséről. Esső Imre elnök jelentésében felöleli a kör ez évi működésében felmerült összes nevezetesebb mozzanatokat, melyek közül a tavalyi beszámolás és ezzel kapcsolatban a „Mi Vármegyénk“ czimű vállalat rendezése, a kör penzügyeinek tisztába hozatala, felolvasások gyakoribb tartása, pályadijak kitüzése, szegény tanulók segélyezése, a könyvtár megalapitása érdemelnek különös említést. Elnök megemliti jelentésében, hogy a kör a már tavaly revideált alapszabályok alapján működvén, az előző közgyülés álláspontjához képest nem tartja szükségesnek a szünidei bizottság megalakitását, mert a tisztviselők mandatuma mindaddig érvényben marad, mig az uj alapszabályok a belügyminiszteriumtól vissza nem érkeznek. Végül köszönetet mond a kör eddigi bizalmáért és tisztviselőtársainak odaadó támogatásáért. A kör az elnök jelentését egyhangu helyeslással vette tudomásul és azt egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatni határozta. — Ezután Payer Jenő alelnök, Székely Imre titkár, Lindner Lajos pénztáros, Jagits Imre könyvtáros, Hajdu Geza nevében Keresztury József jegyző és ifj. Reiszig Ede háznagy tették meg jelentéseiket, melyeket a kör közgyülése egy-egy megjegyzés kiséretében helyeslő tudomásul vett. Az alelnöki jelentésből kiemelendő, hogy a kör ez év folyamán kéthetenként felolvasó- és vitaestéket rendezett és öt pályadijat tüzött ki, melyek közül három eredményes is volt, amennyiben Payer Jenő, Székely Imre és Keresztury József dolgozatai pályadijat nyertek, két pályázat azonban meddő maradt, miért is a novellapályázat kitűzött a dijat ujból kitüzték és a dolgozat beadási határidejeül október elsejét állapitották meg. A pénztáros a kör vagyoni viszonyairól szóló jelentését a közgyülés által kiküldött háromtagu bizottság átvizsgálván, ezek jelentése alapján a közgyülés a felmentvényt megadta. A titkár jelentésében kiemeli, hogy a Vasmegyei Kör ez évi levélforgalma (összesen 265 levél) legjobban bizonyitja azt az örvendetes renomét, melyet a kör hasznos működésével ugy otthon, mint a fővárosban kivivott. Hálás elismeréssel emlékezik meg a megyei lapok szerkesztői és kiadóiról, kik ez évben is dijtalanul küldték lapjaikat. Végül bejelenti hogy ifj. Reiszig Ede háznagy egy aranyat tüzött ki oly történelmi dolgozatra, mely Vasvármegye valamely nevezetesebb helységével foglalkozik. A buzgó háznagyot megéljenezték. Jagits Imre könyvtáros az uj könyvtár állását ismerteti, kérvén a tagokat, hogy a szünidő folyamán annak érdekében nagyobb agitatiot fejtsenek ki. Ezek után Schiefer eddigi ellenőr helyébe Káldy Jenőt választották meg egyhangulag. Végül egy Szombathelyen tartandó nyári mulatság ügyét beszélték meg, mely után a közgyülés az elnök éltetésével szétoszlott.

— **30 évi szolgálat**. Boldogult Wallner Ignácz kőszegi nyugdijas tanitó fia, János, ki Sopronban működik mint tanitó, 30 évet töltvén a tanitói pályán, most teljes fizetéssel a jól megérdemlett nyugalomba vonul. A soproni kath. konvent tanitóinak nyugdijügyét annak idején maga vette a kezébe és oly kullansul jár el alkalmazottjaival szemben, hogy 30 éves szolgálattal megelégszik és tisztességes ellátással nyugalomba ereszti azt, a ki 30 éven át szivta az iskola levegőjét. Az állam e tekintetben tanulhatna valamit e soproni kath. konventtől.

— **Fogy a Fertő.** A fertői halászbérlők jelentést tettek a hatóságnál, hogy a halászat a Fertőben teljesen lehetetlenné vált és a halászati bér-szerződés felbontását kérik. A halászok állitása szerint a viz oly sekély, hogy csónakokon nem lehet menni s viz- és élelemhiány miatt teljesen kiveszőben van a hal.

— **Esőzések**. Igen csunya idő van nálunk. Naponkint van esőnk, gyakran záporokkal vegyest, mely a virágzásban volt buzában is tett kárt és a vetéseket ittott megdöntötte. A szép és gazdagnak igérkező buzatermés aligha csak olyan középszerüre nem fog redukálódni.

— **Rohonczon** — mint kiküldött tudósitónk irja — igen sikerült népünnepélyt rendezett Nagy Ignácz plébános ur, mint a „hidegvizgyógyintézet és légfürdő szövetkezet“ elnöke, ki természetesen egy egész sereg rendezőt foglalkoztatott, hogy az ünnepély minél nagyszerübb legyen. A „Faludy-völgy“ majdnem egészen megtelt a Robonczról és vidékéről odatóduló sokasागtól és valóban vig élet volt ott látható. Már a szombathelyi különvonattal érkezett több száz vendég be- és kivonulása is impozáns képet nyujtott. Vig zene szólt mindig, hol meg a „Hilaria“ dalegyesület énekelt szép karokat, folyt a táncz is jó kedvvel, — a felállitott bazársátrakban pedig szép és kedves nők csalogatták a járó-kelőket „drága portékájuknak“ megvásárlására és bizony jó „seftet“ is csináltak. A zsákugrásnál, mázásnál, versenyfutásnál meg a fiatalság vette ki a maga részét és szivesen fogyasztotta az „édes dijjakat“, csak a rengetek pózna megmászása, melyre 2 ezüst forint volt kitüzve, nem sikerült a számos vállalkozónak, daczára annak, hogy legalább 5 frt ára szappannal kenték be az óriási fit. Enni-inni való volt bőven, ha valaki órahosszat utána járt és a „kóserszaláminak“ barátja volt. Szombathelyről és Kőszegről számos vasparipás is volt az ünnepélyen. Meglátogatta az ünnepélyt országgyülési képviselőnk Szájbely Gyula ur is. Szóval jól sikerült az egész ünnepély és bizony csak az volt kár, hogy az esti órákban néhány csep esőtől megijedve a rendezőség a közönséget a vendéglő nagy termébe vonultatta, holott épen aznap a legszebb est volt és szivesebben mulattak volna a szabadban, hol tűzijáték is várakozott. A tiszta jövedelmet még nem tudjuk, — de ugy halljuk, hogy megközeliti a 300 frtot, ami bizony szép eredmény a „hidegvizgyógyintézet“ javára és ujra is csak azt bizonyitja, hogy szerencsés keze van a rohonczi plébánosnak, kinek buzgó és feláldozó működése még sok jót fog teremteni az áldozatkész községnek, melyet bátran mintául vehetne sok szabad királyi város is.

— **Jutalmazás**. A magyar nyelv sikeres tanitásáért az alapot kezelő választmány e hó 21-én tartott ülésében a következő tanitók jutalmaztattak: Kondor Ferencz halmosi állami tanitó 150 frt, Dorvarits Ferenc gyanafalvai áll. tan. 100 frt, Pusztay József martonhelyi r. kath. népt. 100 frt, Hunyady Nándor kőhidai áll., Láng Ignácz barkóci áll., Kalossa Ferenc mezővárosi áll., Kollárs Lipót perestói rom. kath., Sinkovits Dénes vaskorpádi állami és Völgyi Ferencz csendlaki rom. kath. néptanitók egyenkint 50—50 frt, Kociván János csendlaki Svilfinger Károly muraszombati r. k. népt. 25—25 frt. Ezenkivül 180 gyermek könyveket kap.

— **Déli vasut**. Péter és Pál ünnepe alkalmából, f. é. junius hó 25-én, a déli vasut magyar vonalainak állomásairól Budapest, Bécs, Fiume Triest és Velenczébe rendkivül mérsékelt áru menettérti jegyek lesznek kiadva, melyek 14. napig érvényesek és még azon kedvezményt nyujtják, hogy vissza jövetkor ezen jegyekkel az utazást kétszer, tetszés szerinti állomásokon félbe lehet szakitani. Ezen jegyek kiadására és áraira nézve külön hirdetmények adattak ki, melyekben a vonatok, melyekhez ezen rendkivül mérsékelt áru jegyek érvényesek indulási idejükkel fel vannak emlitve.

— **Hirdetmény** O nagy m. a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur f. é. april hó 18-án 14599/VI sz. a. kelt magas rendelete alapján figyelmeztetjük kamarakerületünk gyapjukereskedőit, hogy tekintettel a budapesti tőzsdén 1884. évi január hó 1-je óta érvényben külön jogszokásoknak 1-ső §-ára, mely szerint: „bármely nemű gyapju 100 kilogrammonkint tiszta sulyban bálokba (zsákokba) rakva árultatik,“ ezen jogszokást tényleg alkalmazzák s hogy a gyapjunak szabványos forgalmi sulyegységét még azon esetben is a törvényes métermázsa vagyis 100 kilogramm képezze, midőn ezen áru sulyban 100 kilogrammon aluli, vagy esetleg nagyobb göngyökben kerül eladásra vagy szállitásra. Sopron, 1892. junius hóban. *A kerületi kereskedelmi és iparkamara.*

— **Hirdetmény.** A nagy m. kereskedelemügyi m. kir. miniszterium f. é. május hó 7-én 27852/VI. sz. a. kelt magas leirata szerint, Maros-Vásárhely sz. kir. város törvényhatósági bizottságának szabályrendeletét mely által a házaló kereskedés a nevezett város területéu a fennáló házalási szabályok 17 §-ában és az ezen szakaszt kiegészitő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztositott jogok épségben tartása mellett, eltiltatott, jóváhagyta. Mire ezennel felhivjuk házaló kereskedőink figyelmét. Sopron 1892. junius hóban.

A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

— **Hirdetmény.** A m. kir. kereskedelmi miniszteriumnak f. é. 1905 sz. a. kelt leirata szerint a Spanyolországba irányzott, akár vasuton akár posta utján szállitandó küldemények mindenkor származási bizonylatokkal látandók el, mert a vámtarifa maximális vagy minimális vámtétele a szerint jön alkalmazásba a mint az illető állam melyben a küldemény feladva lesz, Spanyolországgal szerződéses viszonyban áll-e vagy sem. Erről az érdeklődők értesittetnek.

A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

— **A budapesti állami ipariskolába** (VIII. ker. Népszinház-utcza 8. sz.) a beiratások szeptember hó 1-napjától 5-ig tartanak. Az intézetbe rendes tanulókul felvétetnek azok a 15 évet betöltött ifjak: a) kik a polgári iskola, gymnásium, vagy reáliskola négy alsó osztályában jó osztályzatú bizonyitványt nyertek azon tantárgyakból, a melyek az ipariskola első évfolyamának főtantárgyait képezik; ezek a magyar nyelvtan, számtan és algébra, mértan és mértani rajz, b) iparossegédek és mindazok, kik az előbbi pontban kivánt ismeretekben a felvételi vizsgálatnál kellő készülséget tanusitanak. c) Rendkivüli tanulókul felvétetnek egyes szakosztályokba, azok, kik az iparos tanulók számára szervezett iskola három évi tanfolyamit bevégezték és legalább jó osztályzatú bizonyitványuk van, továbbá, kik a megkivántató ismertüket kellően igazolják. Általában szükséges, hogy a belépni kivánó növendék az általa választott szakcsoportbeli iparágban már előre gyakorlatot szerzett, de legalább is azon két havi nyári szünidő alatt, a mely után az intézetbe akar lépni, a gyakorlatban foglalkozott legyen. Az intézetnek öt szakosztálya van, u. m. az épitészeti, a vegyészeti, a fém-vasipari és a faipari szakosztály. Az intézet végbizonyitványa jogositja az épitészeti szakosztály tanulóit három évi gyakorlati működés igazolása mellett arra, hogy a kőmives, kőfaragó vagy az ácsmesterséget önállóan gyakorolhassák és az épitőmesteri vizsgálatra jelentkezhessenek; a többi szakosztályok tanulóinak pedig jogot ad egy évi gyakorlat igazolása mellett a szakjuk körébe tartozó s képesitéshez kötött iparágak üzésére. Azon tanulók, kik valamely középiskola negy alsó osztályának sikeres elvégzése után lépnek az intézetbe s itt a három évi tanfolyamot sikeresen elvégzik, egy éves önkéntesek lehetnek. A beiratási dij 2 frt., a tandij félévenkint 10 frt.

A budapesti állami ipariskola igazgatósága.

— **Gróf Széchenyi Ödön pasa 30 éves tűzoltói működésének jubileumát** a magyarországi tűzoltó-egyesületek Konstantinápolyban fogják megünnepelni. A budapesti önkéntes tűzoltó-testület parancsnoksága által ez ügybeu meginditott mozgalom meleg rokonszenvre talált nemcsak a szorosabban érdekelt tűzoltó-testületek, hanem azokon kivül álló mindazon társadalmi körökbeu, melyek gróf Széchenyi pasának a magyarországi tűzoltói intézmény körül szerzett felejthetetlen érdemeit kellőleg méltányolni tudják. És gróf Széchenyi pasa méltán rászolgált arra, hogy szélesebb körökben is elismeréssel adózzanak iránta! A Konstantinápolyba való kirándulás rendezésével a kezdeményező tűzoltó-parancsnokság a m. kir. államvasutak budapesti menetjegyirodáját bizta meg és annak az e téren elismert szakóvatottságának segélyével állapitotta meg a programmot, mely a kirándulás legkisebb részleteire kiterjed. Különös sulyt fektetett a rendezőség arra, hogy kevésbé tehetősöknek is módjában állion a kirándulásban résztvenni és ez okból a részvételi dijat -- ide értve teljes ellátást a konstantinápolyi 5 napi tartózkodás idejére — (I. oszt. 175 frt, II. oszt. 140 frt, III. oszt. 115 frt) a lehető legkedvezőbben szabályoztattak. — Mint hirlik, a nemzeti casinó köréből is többen résztvesznek a kirándulásban, mire való tekintettel a menetjegyiroda gondoskodott arról is, hogy a vonattal hálókocsi közlekedjék. A hálóhelyert 18 frtnyi külön dij fizetendő. — Programmok ingyen és bérmentve a városi menetjegy-irodában (Hungária szálló kaphatók.

---

beriség problemái felett, arra virrad, hogy a való, melyről immár lerontották a titkos fátyolt, voltaképen kötelességek szakadatlan lánczolata férje, önmaga s közvetve az emberiséggel szemben. Jaj annak, ki nehoznének találván e szokatlan terheket, roskadozni érezvén alattuk gyenge vállait, le akarja rázni magáról azokat. Sok szerencsétlen házasság van, és sokfélék az okok, melyből származnak; de vajjon nem helyes úton járunk-e, ha az okot a legtöbbnél az átmenet hirtelenségében keressük mely a leányból egy nap alatt asszonyt és feleséget csinál. S a férfiak megriadva az elszomoritó példáktól, nem keresik az okot, nem kérdezik, hogy vajjon egy kis tapintatos tanácscsal, okszerü támogatással nem lehetett volna-e a tapasztalatlan leányból okos asszonyt nevelni, hanem a rossz házasságok valóban elriasztó statisztikájára támaszkodva, könnyü szivvel folytatják sivár agglegényéletüket, a kávéházazás kedély és egészségrontó élvezeteit, mert ez nekik — legalább mig fiatalok — kényelmesebbnek látszik.

S aztán elfogadható okául a házasságok meghiusulásának a nők fényűzését, a növekedő igényeket hozzák fel. Pedig talán nem is lehet egészen csak a nőkre háritani a felelősséget; — igen sokszor a férfiak az oka a házasság meghiusulásának, mert nem akarnak apróceprő s nagyobbrészt képzelt kényelmeikről lemondani a családalapitás kedvéért. Mindamellett el kell ismernünk, hogy a mai nőnevelés — értve mind a házit, mind az iskoláit — nem egészen felel meg az ideálnak, mely szerint a jövendőbeli házisasszonyokat s feleségeket kellene képezni, s e helyen szeretnék rámutatni a hibák egy részére, mert kétségtelen, hogy fokozzuk vele a visszás helyzetet.

(Vége következik.)

Különfélék.

— **A föld távirat-forgalma.** A Bernben székelő nemzetközi távirda-hivatal összeállitást készitett az 1891-ben a föld kerekségén feladott túrsürgönyökről. Eszerint a mult évben Europában 207.595,000, a többi földrészekben 88.422,000 összesen tehát az egész földön 29.017.000 darab távirat lett föladva. E távsürgönyök feldolgozására 172,050, Europán kivüli államokban 71,000. A közönség számára Europában 67,465, Europán kivüli államokban 31,000, összesen 98,465 távirda-hivatal állott rendelkezésre.

— **„Amonit.“** Ez uj robbanó anyag erejére nézve nemcsak fölülmulja a dinamitot, hanem minden körülmények között biztosau felrobban. Az „Amonit“, mely

salétrom savas amoniak és nitra naphtalinból készül, zuzás, ütés ellen teljesen érzéketlen; tűzbe dobva megolvad és elpárolog, erős füstöt fejlesztve. Ezen anyag nemsokára el fog terjedni s különösen az ipar terén fogadják sziveseu, mert ezáltal a kezelő munkások élete teljesen biztonságban van.

— **Fehér vas.** Egy valencziai (Spanyolország) iparos oly vegyi praeparatumot talált fel, mely folyós vas közé keverve, azt egész tömegében rögtön megfehériti. Az ily módon előállitott fehér vas törési és polirozási felülete fényes, miut az ezüst és nagyon kemény. A feltaláló Europa valamennyi államaiban kiveszi a szabadalmat.

— **A peronospora elleni védekezés.** Legczélszerübb óvószer, ha ama leveleket rökton leszedjük, melyeket a peronospora viticola megtámadott. Ezzel meggátoljuk továbbterjedését, mig ellenben a permetezés által teljes lehetetlenség azt a czélt elérni, minthogy egyik levélről a másikra megy át és a nedvességet tökéletesen kiszipolyozza, mig ha a megtámadott leveleket leszedjük, tovább nem terjedhet; magától értetődik, hogy e hibás beteg levelek a szőlőterületről eltakaritandók s ha a levelezés junius havában történik, a hiányzó levél ujabbal pótolva lesz, ezen eljárás ajánlható a szőllőbirtokosok figyelmébe.

— **Egy kereszt által emelt viszhang.** Az általánosan ismert zeneszerző hauseni Münch lovag, legutobbi svájczi utazásáról következő érdekes történetet meséli: „B. közelében egy sziklafalat találtam gyönyörü viszhanggal, mely azon csodálatos sajátsággal birt, hogy minden hangot egy fél hanggal magasabban adott vissza; kocsisom kürtjében „c“ hangot fujt és a viszhang egy kifogástalan „cis“ hangot adott. Megállittatom a lovakat és kiszállok a csudálatos fal közelebbi megvizsgálása miatt, miben a közelemben levő marha-hajcsár is segédkezett. A hajcsár elmesélte nekem, hogy nemrégiben egy vadász esett le e sziklafalról és ő a vadász emlékére egy keresztet rajzolt a sziklára. Csakugyan felfedeztem egy olajfestékkel rajzolt keresztet. Mi lehet természetesebb, minthogy e jel az oka a csodálatos hangemelésnek!“ (Ugyanis a hangjegyben a kereszt többek közt azt is jelenti, hogy az illető hangjegy fél hanggal feljebb veendő.

— **Ohnet György legujabb regénye a Budapesti Hirlapban.** Ohnet György, a Magyarországban is annyira népszerü és kedvező francia regényiró legujabb müve: Nimród és Társai a Budapesti Hirlap-ban fog megjelenni és pedig közlése már julius elsején kezdődik. A Budapesti Hirlap nem kimélte a költséget, hogy megszerezhesse alvasói számára ezt a jeles müvet, mely méltán sorakozik a világhirű szerző többi munkái mellé, minők az Utolsó szerelem, a Gyülölség adója, Lise Fleuron és az Akarat, melyeket annak idején mind a Budapesti Hirlap közölt. Nimród és Társai hatalmas drámaiságú, szenzációsan érdekes regény, melynek mesteri kézzel bonyolított meséje, megragadó elevenségű alakjai ellenállhatatlanul vonzzák az olvasót. A francia eredeti egyszerre jelenik meg a magyar fordítással.

Közgazdaság.

A baromfi-kiállitásokról.

Irta dr. RÁTZ ISTVÁN akadémiai tanár.

(Vége.)

Ebből aztán az is könnyen megérthető, hogy a tenyésztő egészen jóhiszemüen járhat el, midőn a látszólag teljesen egészséges szárnyasokat a postára vagy a vasutra feladja, mert nem is sejtheti, hogy a lappangó betegség utközben vagy a kiállitás területén ki fog törni

De hát a kiállitásokban egyáltalán nem lenne szabad fertőzött tenyésztéseknek résztvenni és én a magam részéről a legszigorubb eljárást is indokoltnak és jogosultnak tartanám az olyan tenyésztőkkel szemben, a kik tudva fertőzött tenyészetből baromfiakat küldenek a kiállitásokra.

Sajátságos dolog az és alig megérhető, hogy a baromfiak fertőző betegségeiket másképen itélik meg, mint a többi házi állatok járványos bajait s a mig a lépfenének vagy takonykórnak már eltitkolása is súlyos következményeket von maga után, addig a beteg vagy legalább is már fertőzött baromfiakkal büntetlenül lehet kereskedni, sőt a fertőzött tenyészetekből származó szárnyasokkal résztvehetni a kiállitásokon is a nélkül, hogy e lelkiismeretlen és a mások vagyoni épségét nagyban veszélyeztető eljárás miatt legkisebb kellemetlensége lenne az illető tenyésztőnek.

Egyelőre alig remélhető, hogy e tekintetben a viszonyok javuljanak s épen azért a kiállitások rendezőinek kell mindent elkövetni, hogy a fertőzött baromfiak ne veszélyeztessék a többiek egészségét.

A kiállitásra tehát csakis olyan küldeményeket szabad elfogadni, a melyeket a feladás előtt valamely hatósági állatorvos megvizsgált és egészségesnek talált. Az erről szóló bizonyitványban aztán necsak az foglaltassék, hogy a kiállitásra küldött baromfiak egészségesek, hanem az is, hogy a tenyésztés teljesen tiszta, vagyis mentes a fertőző betegségektől.

A megérkezett szárnyasokat sohasem szabad a kiállitás területén kicsomagolni, (pedig ott szokták), hanem attól távol s itt aztán első sorban is egy minden tekintetben megbizható szakértő vizsgálja meg a baromfiakat.

Természetes, hogy ennek a vizsgálatnak a lehető legrészletesebbnek kell lenni, mert különben czéltalan. De még ez sem teljesen megnyugtató a mennyiben a legértelmesebb állatorvos is csak azt állapithatja meg, hogy az állatok ma egészségesek-e, de uem vállalhat felelősséget azért hogy holnap és azután is egészségesek maradnak-e. Épen azért feltétlenül szükséges, hogy a kiállitás területétől távol, egészen elkülönitve vesztegló legyen berendezve, a mely állandóan állatorvosi felügyelet alatt álljon s a hol a baromfiak megérkezésük után legalább is 4—5 napon át szigorú megfigyelés tárgyát képezzék, mielőtt a kiállitás területére szállittatnak.

A kiállitáson aztán csak azok a baromfiak vehetnének részt, a melyek ezen idő alatt teljesen egészségeseknek bizonyultak, — ellenben a betegeket elkülönitett helyiségbe — baromfikórodára — szállitanák, a hol a tulajdonos költségére megfelelő kezelésben részesülnének.

Mindezen helyiségekben külön szolgaszemélyzetre van szükség, mert különben hiába való lenne a költség, a mennyiben a betegekkel bibelődő egyének áthurczolnák kezükön, ruhájukon a fertőző anyagot és eredménytelenné tennék a foganatositott óvintézkedéseket.

A kiállitások költségei ily módon tetemesen növekodnének, de kárpótlásul ki lenne zárva annak valószinüsége, hogy a fertőző betegségeket általuk is terjesszék.

Meg vagyok győződve, hogy sokan vannak, a kik mindezt feleslegesnek, vagy legalább is nehezen keresztülvihetőnek fogják mondani, — hiszem azonban, hogy lesznek olyanok is, a kik be fogják látni ezen óvintézkedések szükségességét és azt is, hogy sokkal kisebb vészély van abban, ha tekintettel a költségszaporulatra, csak ritkán rendeznek baromfikiállitást, — mint abban, ha azokon a baromfiak ezután is ki lesznek téve a fertőzés veszélyének.

Irodalom.

— **Az Athenaeum Kézi Lexikona.** A tudományok encziklopédiája különös tekintettel Magyarországra. Szerkeszti Dr. Acsády Ignácz. Budapest, 1892. Tizennyolczadik füzet. A közszükséglet ezen általánosan kedvelt könyve gyorsan halad előre s a most megjelent 18. füzetben már a K. betühez ért. Mint kezdettől fogva mindegyik füzetben, ugy ebben is beváltja szerkesztő ugy mint kiadó igéretét, hogy a legszélesebb körök számára, mindenkire nézve egyaránt hasznos könyvet adnak, mely mindenek felett hazai viszonyainkat tartja szem előtt. Az uj füzet befejezi az I betüt teljesen, tartalmazza a J betü csekély anyagát és a K. betüben Kármánig jut el. Főbb czikkei: Istentelet, István magyar királyok és herczegek, István legendái, az Italmérésre vonatkozó czikkek, Ivarszervek, Izland, Izületi bántalmak, Izzó lámpa, Jagelló, Jakobinusok, János király, János pápák, Japán, Japáni nyelv és irodalom, Jászói prépostság, Jászok, Jáva, Jég s az ide tartozó czikkek, Jellasits, Jeruzsálem, Jezsuita rend, Jobbágyság, Jog, Johannita rend, Jókay Mór, Józsika, Jövedék, József császárok, Kagylók, Kalevala, Kállay, Kalocsa, Kalocsai, Érsekség, Kanizsa, Kant stb. stb. A füzetet két érdekes melléklet disziti: Egyik Europa néprajzi térképe a legujabb népszámlálás adatai alapján, a másik a házi állatok kettős képe, egyik oldalon 7 marhafaj, a másikon 10 disznófaj ábráival. Összesen 40 füzetre fog terjedni; egy füzet ára 30 kr. A legczélszerübb 20—20 füzetre hat forintjával előfizetni, mely pénz az Athenaeum kiadó hivatalához Budapestre küldendő. Kapható különben minden könyvkereskedésben is.

— **Nincsen** a magyar családoknak olyan gazdag könyvtára, melyben annyi szellemi szrakozást találhatna a család minden tagja, mint a mennyit a „Képes Családi Lapok“ válogatott közleményei nyujtanak. Nincsen a családi életnek s a gondosan vezetett magyar vendégszerető házuak olyan kérdése, melylyel e lap melléklete a „Nő a házban“ szakavatottan ne foglalkoznék.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára a „Nő a házban“ czimü divat-melléklettel együtt egész évre 6 frt, félévre 3 frt negyedévre 1 frt 50 kr. s a kiadóhivatal (Budapesten, nagy korona-utcze 20. sz.) melyhez az előfizetések legczélszerübben postautalványon intézendők, kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve szolgál mutatványszámokkal.

Felelős szerkesztő: *Wittinger Antal.*
Kiadó-laptulajdonos: *Feigl Gyula.*

N y i l t - t é r.

Fekete fehér és szines selyemeket méterenkint 45 krtól 15 frt 65 krig sima és mintázott (240 különböző fajta és 2000 különböző szinben szállit, megrendelt egyes öltönyökre, vagy végekben is póstabér és vámmentesen **Henneberg G.** (cs. és kir. udvari szállitó) **selyemgyára Zürichben.** Minták póstafordulóval küldetnek. Levelekre Svájczba 10 kros bélyeg ragasztandó.

Vasuti menetrend.

Klm.	Állomások.		sz. vegyes vonat II.III. oszt. kocsikkal		
	Középeurópai idő.		reggel	d. u.	este.
—	**Kőszeg**	ind.	5^{05}	11^{55}	5^{50}
6	Lukácsháza	(m. h.)	5^{19}	12^{08}	6^{04}
12	Német-Gencs	(m. h.)	5^{36}	12^{24}	6^{21}
18	**Szombathely**	érk.	5^{51}	12^{39}	6^{36}
—	**Szombathely**	ind.	6^{45}	3^{15}	7^{05}
7	Német-Gencs	(m. h.)	7^{01}	3^{31}	7^{2}
13	Lukácsháza	(m. h.)	7^{18}	3^{39}	7^{39}
18	**Kőszeg**	érk.	7^{31}	4^{01}	7^{51}

Csak kedd-, pénteken közlekedik egy negyedik vonat Kőszegről 8 ó. 10 percz- Szombathelyről 11 ó. — perczkor.

Déli vasut.

Szombathelyről Bécs felé indul:

Szombathely . . .	éjj 3.35	reg. 5.55	d. e. 10.—	d. u. 4.15
Acsád	„ 3.56	„ 6.16	„ 10.27	„ 5.01
Bécsbe érk. . . .	d. e. 8.58	„ 9.40	d. u. 3.40	este 8.56

Bécs felől Szombathelyre indul.

Bécs	regg. 7.—	d. u. 1.35	d. u. 5.05	est 7.40
Acsád	d. e. 10.27	est. 6.27	est. 9.39	éj. [illegible].21
Szombath. é.	„ 11.10	„ 6.47	„ 9.59	„ 12.40

Szombathelyről Nagy-Kanizsa fele indul:

Szombathely . . .	d. e. 11.10	este 7.15	éjjel 1.12
Dömötöri	„ 11.28	„ 7.37	„ [illegible]
Molnári	„ 11.59	„ 7.51	„ 1.48
Győrvár	d. u. 12.05	„ 8.26	„ 2.24
Sz.-Iván (Z.-Egerszeg)	„ 12.33	„ 8.55	„ 2.59
N.-Kanizsára érk. .	„ 1.44	„ 10.26	„ 4.19

Kanizsa felől Szombathelyre indul:

N.-Kanizsa	éjjel 12.34	reggel 6.55	d. u. 2.15
Sz.-Iván (Z.-Egerszeg)	„ 2.00	„ 8.28	„ 2.27
Győrvár	„ 2.24	„ 8.54	„ 3.50
Molnári	„ 3.00	„ 9.29	„ [illegible]
Dömötöri	„ 3.19	„ 9.42	„ 4.25
Szombathelyre ér. .	„ 3.33	„ 10.03	„ 4.41

Magyar királyi államvasutak.

MENETREND.

Érvényes 1891-ik évi október 1-től.

Budapestről.			Budapestre.		
Budapest	10^{20}es.	8^{40}de	Graz (prágai id.)	8^{20}de	6^{05}est
Győr	2^{34}éj.	11^{35} „	Fehring	10^{39} „	8^{32} „
Pápa	3^{57} „	12^{52}du	Gyanafalva bp. i.	10^{56} „	[illegible] „
Kis-Czell	4^{39} „	1^{54} „	Szt. Gotthard	11^{11} „	9^{06} „
Sárvár	5^{06} „	2^{26} „	Rátót	11^{29} „	9^{33} „
Szombathely	6^{04}rg	3^{12} „	Csákány	11^{39} „	9^{34} „
Kis-Unyom	[illegible] „	[illegible] „	Körmend	11^{53}du	9^{49} „
E-Rádócz	6^{33} „	3^{39} „	E.-Rádócz	12^{08} „	10^{05} „
Körmend	6^{48} „	3^{52} „	Kis-Unyom	12^{22} „	10^{20}éj
Csákány	7^{04} „	4^{05} „	Szombathely	12^{44} „	10^{39} „
Rátót	7^{13} „	4^{15} „	Sárvár	1^{22} „	11^{18} „
Szt-Gotthárd	7^{33} „	4^{33} „	Kis-Czell	2^{30} „	12^{00} „
Gyanafalva	7^{54} „	4^{50} „	Pápa	3^{20} „	12^{44} „
Fehring (prág. id.	8^{12}de	5^{09} „	Győr	5^{02} „	2^{25} „
Graz	10^{36} „	7^{32}es.	Budapest	7^{50}est	[illegible] „

Piaczi-árak.

Buza	100 kilo . .	7 frt.	60	krtól	7 frt.	90	kr-ig.
Rozs	„ . .	7 „	80	„	8 „	40	„
Árpa	„ . .	6 „	—	„	6 „	60	„
Kukoricza	„ . .	6 „	—	„	6 „	20	„
Zab	„ . .	6 „	—	„	6 „	50	„

		frt.	kr.		frt.	kr.
Buzaliszt I.	100 kilo	15	40	100 kilo burgonya	1	85
„ II.	„	15	10	Marhahus . 1 kilo	—	60
Rozsliszt I.	„	13	60	Marha zsir	1	10
„ II.	„	12	—	Disznóhus . „	—	52
Buzakorpa .	„	5	—	„ zsir . „	—	68
Rozs „ .	„	5	—	Borjuhus . „	—	60
Köleskása .	„	14	—	Birkahus . „	—	36
Dara . .	„	17	—	1 méteröl bükkfa	13	50
Árpa dara .	„	8	—	„ „ dorong	10	—
Széna . .	„	2	52	„ tölgyfa	9	40
Szalma . .	„	1	90	„ „ dorong	7	60

Cjúz, köszvény, tagszaggatás, fejfájás, czipőfádalom hátfájdalom stb. ellen legjobb bedörzsölés a Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller.

Több mint 20 év óta a legtöbb családban ismeretes mint fájdalom-enyhitő szer és majdnem minden gyógyszertárban kapható 40 és 60 krért Minthogy utánzások léteznek, ennélfogva mindig határozottan:

„Horgony-Pain-Expeller“

kérendő.

Szép minták magánvevőknek ingyen és bérmentve.

Mintakönyvek szabók számára bérmentetlen.

Öltözékeknek való kelmék.

Peruvien és Dosking a magas klérus számára, szabályszerü kelmék cs. és kir. tiszti egyenruháknak, aggharczosok-, tüzoltók-, tornászok- és libériáknak, billárd- és játékasztalokra való posztó, (loden), vizhatlan vadászkabátoknak, mosókelmek, utazóplaidok 4—14 frtig stb. Aki olcsó, tisztességes, tartós, tiszta gyapjus posztóárúkat és nem oscsó rongyokat, melyek minden oldalról vevésre ajánltatnak és alig érdemesek a szabó ollójára, akar venni, forduljon

Stikarovsky Jánoshoz Brünnben

Ausztria-Magyarország legnagyobb posztógyára.

Figyelmeztetésül! A n. é. közönség oly czégek elől, melyek 3·10 méter hosszu „maradékokat“, „szelvényeket“, és ugynevezett „metszetékeket“ salonöltözékekre hirdetnek, megintetik.

Már az egyenlő bosszuság bejelentésében látszik a nyilt szédelgés, mert az ilyen maradékok stb. divattalan, rossz, eladhatatlan darabokból lesznek összeállitva. Ilyen nyuzadék áru, melyet ezen czégek már a második vagy harmadik eladótól vesznek, alig ér a vevőárnak egy harmadát.

Szétküldés utánvét mellett csak 10 frton felül bérmentve. — Levelezés német, magyar, cseh, lengyel, olasz és franczia nyelven.

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.